КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНДА ТУРУКТУУ ӨНҮГҮҮ МАКСАТТАРЫНЫН СТАТИСТИКАСЫ 2015-2022

СТАТИСТИКАЛЫК ЖЫЙНАК

КЫСКАЧА ВЕРСИЯ

STAT.KG

UNDP

ТУРУКТУУ ӨНҮГҮҮ МАКСАТТАРЫ

2015-жылдын сентябрь айында дүйнөлүк лидерлер Бириккен Улуттар Уюмунун тарыхый саммитинде глобалдык иш-аракеттер планын кабыл алышкан: *Биздин дүйнөнүн кайра түзүлүшү: 2030-жылга чейинки мезгилде туруктуу өнүгүү жаатындагы күн тартиби.*

Туруктуу өнүгүү максаттары - кедей, бай жана орто деңгээлде өнүккөн бардык өлкөлөрдүн аракеттерине чакырык болуп саналат. Ал планетабыздын жыргалчылыгын жакшыртууга жана коргоого багытталган. Мамлекеттер кедейчиликти жоюу боюнча иш-чаралар экономикалык өсүштү күчөтүүгө жана билим берүү, саламаттыкты сактоо, социалдык коргоо, ошондой эле климаттын өзгөрүшүнө каршы күрөшүү жана айлана-чөйрөнү коргоо маселелерин чечүүгө багытталган аракеттер менен катар эле кабыл алынышы керектигин түшүнүшөт. Алынган милдеттенмелерге ылайык, кийинки 10 жылдын ичинде өлкөлөр кедейчиликтин бардык түрлөрүн түп тамырынан жок кылуу, теңсиздикке каршы күрөшүү жана климаттын өзгөрүүсүнө байланыштуу көйгөйлөрдү чечүү боюнча аракеттерин күчөтүшөт жана эч ким унутулуп калбас үчүн камсыздашат. «Биздин дүйнөнүн кайра түзүлүшү: Күн тартиби-2030» жыйынтыктоо документи 17 глобалдык максатты, 169 тиешелүү милдетти жана 232 көрсөткүчтү камтыйт[1].

Кыргыз Республикасы башка мамлекеттер менен катар глобалдуу ТӨМгө жетишүүгө көмөк көрсөтүү, ошондой эле ТӨМгө жетишүүнүн индикаторлорун көзөмөлдөп туруу боюнча өзүнө милдет алды. Ошентип, 2018-2040-жылдарга карата Кыргыз Республикасынын Улуттук өнүгүү стратегиясына ылайык, өлкө Күн тартиби-2030дун кабыл алынган Туруктуу Өнүгүү Максаттарына жетишүүгө аракет кылат.

2020-жылдын 16-июлунда Нью-Йоркто Кыргызстан ТӨМгө жетишүү жөнүндө өзүнүн биринчи Улуттук ыктыярдуу серебин (УЫС) тааныштырган. Бул серепти даярдоо процесси көп тараптуу жана көп сектордуу болуп, бардык кызыкдар тараптар менен өнөктөштүккө негизделген. Кыргыз Республикасында Туруктуу өнүгүү максаттарына жетүүнүн Улуттук ыктыярдуу серебинде өлкөнүн Туруктуу өнүгүү максаттарына жетүүдөгү базалык жана практикалык ыкмаларын, көйгөйлөрүн жана ийгиликтерин, ошондой эле андан ары иш жүргүзүү зарыл болгон чөйрөлөрдү чагылдырат. Кыргыз Республикасында Туруктуу өнүгүү максаттарына жетишүү үчүн биринчи УЫС туруктуу өнүгүү жаатындагы 16 максатты камтыйт (14-максат каралган эмес).

2023-жыл үчүн Туруктуу өнүгүү тууралуу баяндамага ылайык, Кыргыз Республикасы Туруктуу өнүгүү максаттарынын көрсөткүчтөрү боюнча изилденген 166 өлкөнүн ичинен 45-орунга (74,4 балл) ээ болду.[2]

Глобалдык отчетто Кыргызстандын статистикалык натыйжалуулук көрсөткүчү 81,5 баллга барабар болуп, Борбордук Азиядагы эң жогорку көрсөткүч (Казакстан – 78,2 балл, Өзбекстан – 70,6 балл, Тажикстан – 53,4 балл) болуп саналган.

Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика комитети маалыматтарды чогултуу боюнча аракеттерди координациялоо, 2030-жылга чейинки күн тартибине статистикалык маалыматтарды өндүрүү жана ТӨМ менен байланышкан далилдик базаны түзүү үчүн жооптуу негизги орган болуп саналат.

Бүгүнкү күндө Кыргыз Республикасы ТӨМдүн 171 индикаторуна мониторинг жүргүзүүдө, анын ичинен жеткиликтүү бөлүштүрүү менен 110у глобалдык жана 61и улуттук индикатор, ошондой эле алар боюнча метамаалыматтар (методология) болуп саналат. Бардык көрсөткүчтөр Кыргыз Республикасынын ТӨМ боюнча Улуттук отчеттуулук платформасында (Open SDG KG) төмөнкү дарек боюнча жайгаштырылган: www.stat.kg -> "Статистика" -> "Туруктуу өнүгүү максаттары" бөлүмү.

[1] https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/291/92/PDF/N1529192.pdf?OpenElement

[2] https://dashboards.sdgindex.org/rankings

1–график. Кыргыз Республикасында ТӨМ глобалдык көрсөткүчтөрүнүн жеткиликтүүлүгүн талдоо

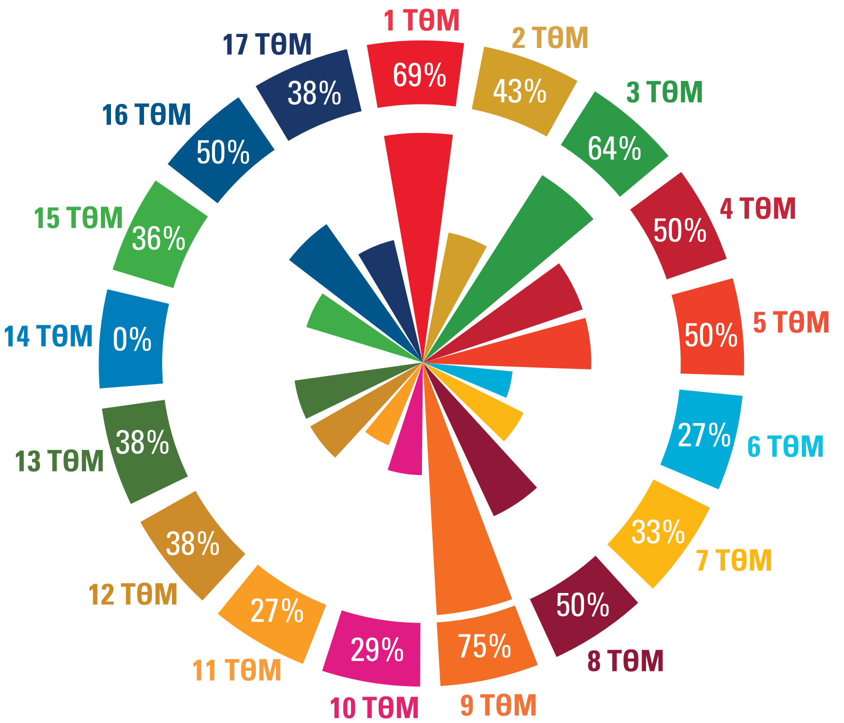

Кыргыз Республикасы Күн тартиби-2030 «Эч кимди артта калтырбоо» негизги билдирүүсүн аткарат, ушуга байланыштуу ТӨМ көрсөткүчтөрүн бөлүштүрүүгө көп көңүл бурулат. Глобалдык көрсөткүчтөрдүн жеткиликтүүлүгүн талдоо 2023-жылдын 1-январына карата географиялык жайгашуусу боюнча 61 көрсөткүч, жынысы боюнча 34, жаш курагы боюнча 24, кирешеси боюнча 22 жана билим боюнча 22 көрсөткүч бөлүштүрүүгө жеткиликтүү экендигин көрсөттү. Миграциялык макамы жана майыптыгы бар адамдар жөнүндө бөлүштүрүлгөн маалыматтарды даярдоодо кемчиликтер бар.

2–график. ТӨМ көрсөткүчтөрү үчүн маалыматтардын бөлүштүрүлүшүн талдоо

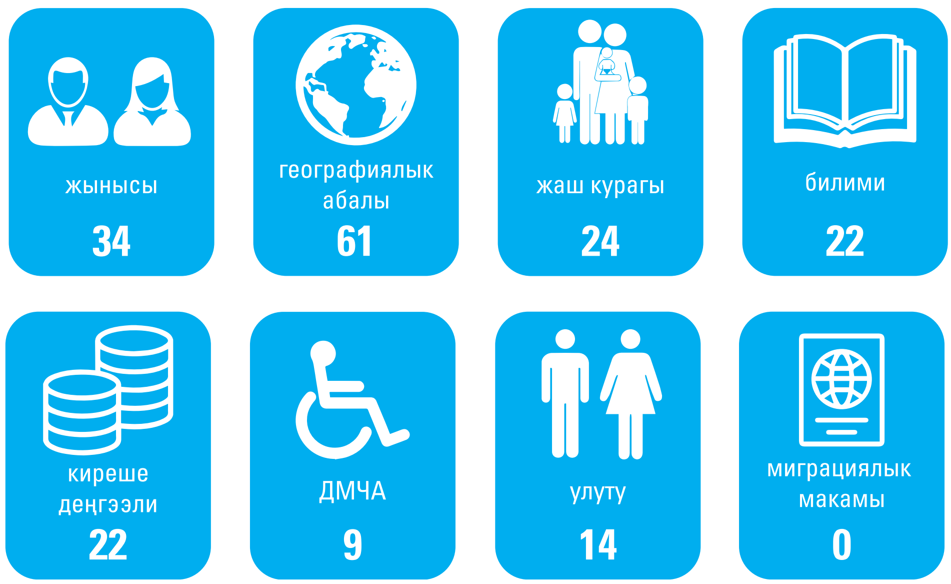

Берилген маалыматтар статистикалык жана административдик булактар системасынан чогултулган. ТӨМ көрсөткүчтөрү боюнча толук маалыматты ТӨМдүн Улуттук отчеттуулук платформасынан табууга болот[3].

Күн тартиби-2030дун максаттары жана милдеттери тууралуу маалыматтардын булагы БУУнун төмөнкү расмий сайты болду: https://www.un.org/sustainabledevelopment/ru/sustainable-development-goals/.

Бул басылма төмөнкү ссылкада жеткиликтүү https://sustainabledevelopment-kyrgyzstan.github.io/publications/.

Бул басылма 2015-2022 "Кыргыз Республикасында Туруктуу өнүгүү максаттарынын статистикасы" статистикалык жыйнагынын кыскача версиясы болуп саналат.

Статистикалык жыйнактын толук версиясын алуу үчүн төмөнкү шилтемени колдонуңуз: www.stat.kg -> Статистика -> Туруктуу өнүгүү максаттары -> Басылмалар.

[3] ТӨМдүн Улуттук отчеттуулук платформасы: https://sustainabledevelopment-kyrgyzstan.github.io/

1 КЕДЕЙЧИЛИКТИ ЖОЮУ

КЕДЕЙЧИЛИКТИН БАРДЫК ТҮРҮН БАРДЫК ЖЕРДЕ ЖОЮУ

Кыргыз Республикасындагы фактылар жана сандар

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

ӨТӨ КЕДЕЙЧИЛИК ШАРТЫНДА ЖАШАГАН КЫРГЫЗСТАНДЫКТАР

419 978

УЛУТТУК СТАНДАРТТАР БОЮНЧА

ӨТӨ КЕДЕЙЧИЛИКТЕ ЖАШАГАН АДАМДАРДЫН САНЫ КЫЙЛА ТӨМӨНДӨДҮ

2020-ж. 419,9 миң адам

2000-ж. 1,6 млн. адам

УЛУТТУК КЕДЕЙЧИЛИКТИН ЧЕГИНЕН ТӨМӨН ЖАШАГАНДАР

33,2%

Өлкөнүн ар бир үчүнчү жараны кедей болуп саналат

2022-ж. АЙМАКТАР БОЮНЧА КЕДЕЙЛЕРДИН САНЫ

Кыргыз Республикасы 2,3 млн. адам

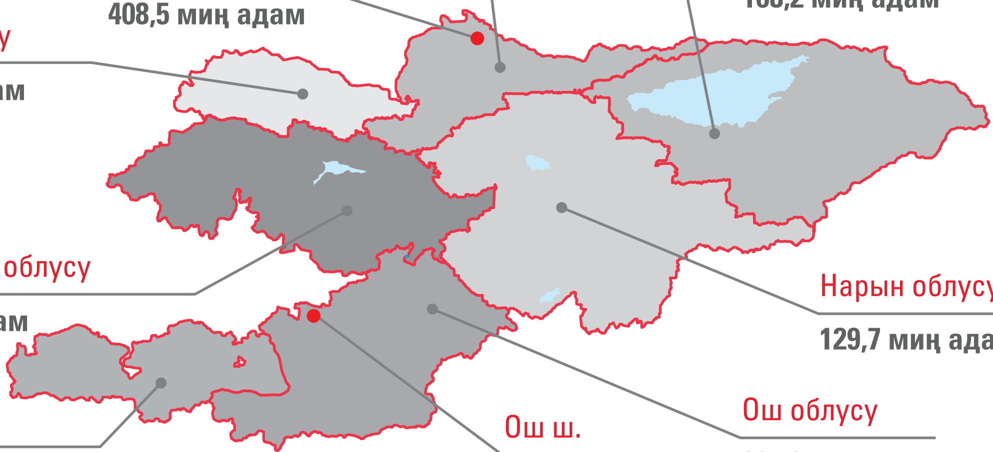

КЕДЕЙЧИЛИКТИН БАРДЫК ТҮРҮН БАРДЫК ЖЕРДЕ ЖОЮУ

1 КЕДЕЙЧИЛИКТИ ЖОЮУ

Кыргыз Республикасындагы фактылар жана сандар

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

КАЛКТЫН ЖАЛПЫ САНЫНЫН ИЧИНЕН **2,3 МИЛЛИОН АДАМ КЕДЕЙЧИЛИКТИН УЛУТТУК ЧЕГИНЕН ТӨМӨН ЖАШАЙТ**

ЭҢ КӨП ҮЛҮШҮ ТӨМӨНКҮЛӨРГӨ ТУУРА КЕЛЕТ:

ЖАЛАЛ-АБАД ОБЛУСУ — 618,0 миң адам

БИШКЕК ш. — 408,5 миң адам

ОШ ОБЛУСУ — 291,3 миң адам

Пенсия жана жөлөкпул түрүндө социалдык колдоо менен өлкөнүн

17,7%

калкы камтылган

ИШТИН БОЛУШУ ТАТЫКТУУ ЖАШООГО КЕПИЛДИК БЕРБЕЙТ

ЖУМУШ МЕНЕН КАМСЫЗ БОЛГОН КАЛКТЫН

24,2%

АШЫГЫ

КЕДЕЙЧИЛИК ШАРТЫНДА ЖАШАГАН

КЕДЕЙЧИЛИКТИН ТААСИРИ БАЛДАРГА БИРДЕЙ ЭМЕС. КЕДЕЙЛЕРДИН ЖАЛПЫ САНЫНЫН ЖАРЫМЫНА ЖАКЫНЫ БАЛДАР БОЛУП САНАЛАТ.

Балдар кедейчилигинин деңгээли **40,3%** түзгөн

8,0% бала

1 126 462 бала кедейчилик шартында жашайт

алардын ичинен

222 540 бала өтө кедейчилик шартында жашайт

2022-жылы кырсыктардын натыйжасында экономикалык

жоготуулар **4 599,5 млн** сомго

бааланган

АЧКАЧЫЛЫКТЫ ЖОЮУ, АЗЫК-ТҮЛҮК КООПСУЗДУГУН КАМСЫЗДОО ЖАНА АЙЫЛ ЧАРБАСЫН ТУРУКТУУ ӨНҮКТҮРҮҮГӨ КӨМӨКТӨШҮҮ

Кыргыз Республикасындагы фактылар жана сандар

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

ТАМАК-АШ

ТАМАК-АШ РАЦИОНУНУН КАЛОРИЯЛУУЛУГУ ЖЕТИШСИЗ БОЛГОН КАЛКТЫН ҮЛҮШҮ

ЭҢ ТӨМӨНКҮ: **32,1%** — Ош облусу

ЭҢ ЖОГОРКУ: **63,9%** — Бишкек ш.

АЗЫК-ТҮЛҮК КООПСУЗДУГУ

АЙЫЛ ЧАРБАСЫ
эң ири жумуш берүүчү болуп саналат

17,8% — иш менен камсыз болгон калк

27,3% — айыл жергесинде иш менен камсыз болгон калк

356 миңден ашык көбүнчө майда товарлары бар дыйкан (фермердик) чарбалары айыл чарба продукцияларын өндүрүүнү **60% чейин** **камсыздашат**

ЧАКАН ФЕРМЕРДИК ЧАРБАЛАРГА ИНВЕСТИЦИЯ ЖАСОО кедей адамдардын азык-түлүк коопсуздугун бекемдөөнүн, ошондой эле **жергиликтүү жана дүйнөлүк рыноктордо азык-түлүк өндүрүшүн көбөйтүүнүн маанилүү жолу болуп саналат.**

Кыргызстанда айыл чарбасына багыт берүү индекси **он жылдан бери төмөн деңгээлде калууда**

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

ТАМАК-АШ

Керектөөнүн орточо физиологиялык ченемдерине карата

ТАМАК-АШ АЗЫКТАРЫ МЕНЕН КАМСЫЗ БОЛУУ

Беш жашка чейинки

ар бир 8-чи

баланын бою

өзүнүн курагы үчүн

төмөн

болуп келет

(КККИ-2018)

Калктын **47%**

ашыгынын

тамак-аш рационунун калориялуулугу күнүнө

2100 ккал-дан

төмөн

ДЕНИ САК ЖАШОО ОБРАЗЫН КАМСЫЗ КЫЛУУ ЖАНА БАРДЫК КУРАКТАГЫЛАР ҮЧҮН БАКУБАТЧЫЛЫККА КӨМӨКТӨШҮҮ

Кыргыз Республикасындагы фактылар жана сандар

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

БАЛДАРДЫН ДЕН СООЛУГУ

бардык региондордо 5 жашка чейинки балдардын **ӨЛҮМ**

көрсөткүчүнүн **ТУРУКТУУ ТӨМӨНДӨӨСҮ** белгиленүүдө

5 жашка чейинки

2 528

бала

АР КАНДАЙ ООРУЛАРДАН, УУЛАНУУДАН ЖАНА ЖАРАКАТТАН КАЗА БОЛУШКАН

же

төрөлгөндөрдүн **1 000** алганда **16,7** бала

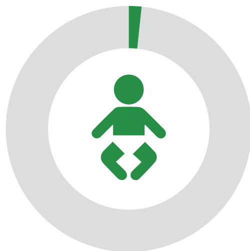

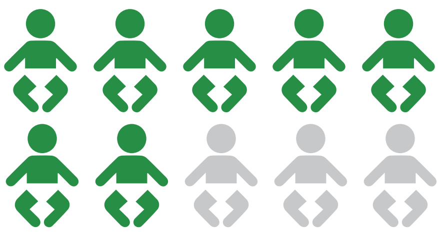

беш жашка чейинки балдардын өлүмүнүн **60%** ашыгы **жашоосунун биринчи айына** туура келет

Тирүү төрөлгөндөрдүн ар бир **1 000** алганда **10 бала** жашоосунун биринчи айында каза болот Бул КМШ өлкөлөрүнүн арасында эң жогорку көрсөткүч

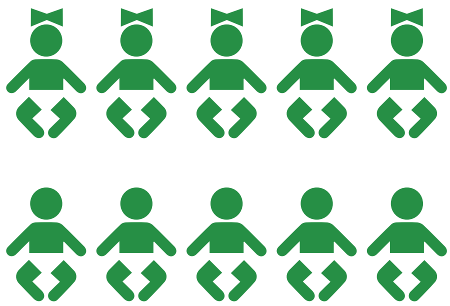

ДЕНИ САК ЖАШОО ОБРАЗЫН КАМСЫЗ КЫЛУУ ЖАНА БАРДЫК КУРАКТАГЫЛАР ҮЧҮН БАКУБАТЧЫЛЫККА КӨМӨКТӨШҮҮ

Кыргыз Республикасындагы фактылар жана сандар

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

ЭНЕЛИКТИ КОРГОО

ЭНЕЛЕРДИН ӨЛҮМҮ
2018-жыл менен салыштырганда тирүү төрөлгөндөрдүн ар бир **100 000** алганда
5% төмөндөдү

ТӨРӨТКӨ ЧЕЙИНКИ КАМКОРДУК
99,8%
алардын ичинен
4 же андан көп байкоолор аялдардын
94,3%
белгиленген
(КККИ-2018)

АКЫРКЫ 5 ЖЫЛДЫН ИЧИНДЕ
төрөттүн төмөндөшү **1 000** аялга алганда
15-19 жаштагы энелердин арасында
35,9дан → **30**
ымыркайга чейин азайганы аныктады

Төрөттүн 99%
квалификациялуу адистер *(дарыгерлер жана акушерлер)* тарабынан кабыл алынган

АИВ / КЖИС, безгек жана башка оорулар

АИВ-инфекциясы менен
1 094
адам аныкталган

эркектер арасында **АИВ инфекциянын жаңы учурлары** аялдарга караганда **1,5 эсе** көп

2022-жылдын аягына карата АИВ инфекциясы менен жашаган
8 402 адам
«КЖИС» РБнын каттоосунда турат

Орто эсеп менен күн сайын
11 адам
кургак учук оорусуна чалдыгат

КАЛКТЫН 100 000 алганда
КУРГАК УЧУК ООРУСУНА ЧАЛДЫГУУ
50% (аялдар) **66%** (эркектер)

4 САПАТТУУ БИЛИМ БЕРҮҮ

БААРЫН КАМТЫГАН АДИЛЕТТҮҮ ЖАНА САПАТТУУ БИЛИМ БЕРҮҮНҮ КАМСЫЗДОО ЖАНА БАРДЫК АДАМДАР ҮЧҮН ӨМҮР БОЮ ОКУУ МҮМКҮНЧҮЛҮГҮН КОЛДОО

Кыргыз Республикасындагы фактылар жана сандар

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

2020/2021 окуу жылында

негизги жана орто мектептерде **диплому бар мугалимдердин** үлүшү

97,5%

15-24 жаштагы

кыз-келиндердин

30% жакыны

маалыматтык жана коммуникациялык технологиялар жаатында көндүмдөргө ээ

(КККИ-2018)

7-14 жаштагы балдар

негизги **сабаттуулук** көндүмдөрүнүн **жетишсиздигинен** жабыркашат

(КККИ-2018)

42%

негизги **математика** көндүмдөрүнүн **жетишсиздигинен** жабыркашат

(КККИ-2018)

49%

6 жашка чейинки балдардын

МЕКТЕПКЕ ЧЕЙИНКИ ДАЯРДОО МЕНЕН КАМТЫЛЫШЫ КӨБӨЙДҮ

2015-ж. — 55%

2022-ж. — 64,2%

ГЕНДЕРДИК ТЕҢДИКТИ КАМСЫЗДОО МЕНЕН БАРДЫК АЯЛДАРДЫН ЖАНА КЫЗДАРДЫН УКУКТАРЫ МЕНЕН МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨРҮН КЕҢЕЙТҮҮ

5 ГЕНДЕРДИК ТЕҢЧИЛИК

Кыргыз Республикасындагы фактылар жана сандар

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун жана КР БШКнын маалыматтары

Жыныстык белгиси боюнча теңдик жана басмырлабоо **Кыргыз Республикасынын Конституциясы жана** «Эркектер менен аялдар үчүн бирдей укуктар менен бирдей мүмкүнчүлүктөрдүн мамлекеттик кепилдиктери жөнүндө» **Кыргыз Республикасынын Мыйзамы менен** камсыздалат (ТӨМ 5.1.1).

20-24 жаштагы аялдар арасында никеге тургандардын

13% жакыны

18 жашка толо электе турмушка чыгышкан *(КККИ-2018)*

Жетекчилик кызматтардагы аялдардын үлүшү

2015	2022
36%	42%

Аялдар эркектерге караганда үй чарбаны жүргүзүүгө жана балдарды тарбиялоого **4 эсеге көп убакыт коротот**

Кыргызстандын саясий турмушуна аялдардын жигердүү катышуусуна карабастан, **Жогорку Кеңеште аялдардын үлүшүнүн төмөндөөнү** белгиленүүдө

2015	2022
21,7%	21,1%

2023-ж. башына карата шаардык жана айылдык кеңештеги депутаттардын үлүшү

Аялдар		Эркектер
38,3%	Ош облусу	61,7%
38,2%	Чүй облусу	61,8%
36,7%	Жалал-Абад облусу	63,3%
38,3%	Ысык-Көл облусу	61,7%
37,4%	Нарын облусу	62,6%
33,9%	Баткен облусу	66,1%
32,7%	Талас облусу	67,3%
31,1%	Ош ш.	68,9%
26,7%	Бишкек ш.	73,3%

ГЕНДЕРДИК ТЕҢДИКТИ КАМСЫЗДОО ЖАНА БАРДЫК АЯЛДАРДЫН ЖАНА КЫЗДАРДЫН УКУКТАРЫН ЖАНА МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨРҮН КЕҢЕЙТҮҮ

5 ГЕНДЕРДИК ТЕҢЧИЛИК

Кыргыз Республикасындагы фактылар жана сандар

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

«Жарандардын репродуктивдик укуктары жана аларды ишке ашыруунун кепилдиктери жөнүндө»

Кыргыз Республикасынын 2015-жылдын 4-июлундагы № 148 Мыйзамы эркектерге жана аялдарга сексуалдык жана репродуктивдик ден соолукту коргоо боюнча кызматтарга жана бул чөйрөдөгү маалыматтарга толук жана бирдей жетүүгө кепилдик берет.

КАЛКТЫН 15 жаш жана андан

улуу курактагы калктын арасында

93 %

жеке мобилдик телефону бар

Жасалган зомбулук фактылары боюнча калкка социалдык-психологиялык жардам көрсөтүүчү

КРИЗИСТИК БОРБОРЛОРГО ЖАНА МЕКЕМЕЛЕРГЕ КАЙРЫЛГАНДАРДЫН САНЫ

СУУ РЕСУРСТАРЫН САРАМЖАЛДУУ ПАЙДАЛАНУУНУН ЖАНА БАРДЫК АДАМДАР ҮЧҮН САНИТАРИЯНЫН БОЛУШУН КАМСЫЗДОО

Кыргыз Республикасындагы фактылар жана сандар

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун жана АЧМ алдындагы СРКнын маалыматтары

Калктын
96%
ашыгы
ичүүчү суунун коопсуз булактарына туруктуу жетүү мүмкүнчүлүгүнө ээ

Калктын
43% жакыны
канализацияга туруктуу жетүү мүмкүнчүлүгүнө ээ

Калктын **96,3%**
коопсуздук талаптарын колдонуу менен уюштурулган санитардык кызматтарды,
анын ичинде самыны жана суусу бар кол жуучу түзүлүштөрдү колдонушат
(КККИ-2018)

Дарыялардан, көлдөрдөн жана суу сактагычтардан алынган суунун
93,4%
сугатка багытталган

Ташуу учурундагы СУУНУН ЧЫГЫМЫ

Жалпы чогултулган суу
8 741,9
млн $м^3$

жоготуулар
2 388,0
млн $м^3$

БАРДЫК АДАМДАР ҮЧҮН ЭНЕРГИЯНЫН АРЗАН, ИШЕНИМДҮҮ, ТУРУКТУУ ЖАНА ЗАМАНБАП БУЛАКТАРЫНА ЖЕТҮҮНҮ КАМСЫЗДОО

Кыргыз Республикасындагы фактылар жана сандар

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

КЫРГЫЗСТАНДЫН ДЭЭРЛИК БАРДЫК ЭЛИ электр тармактарына туташкан,

АЛ ЭМИ АНЫН

73% гана

электр энергиясына туруктуу жетүү мүмкүнчүлүгүнө ээ

КАЛКТЫН БЕШТЕН БИР БӨЛҮГҮ ГАНА

негизинен тамак-аш даярдоо жана жылытуу үчүн отундун таза түрлөрүн жана технологияларды колдонгон үй чарбаларда жашайт

ЭНЕРГИЯ КЕРЕКТӨӨНҮН

жалпы көлөмүндө калыбына келүүчү булактардан алынган энергиянын үлүшү

30,0%

түзгөн

1 тонна шарттуу отундагы

1 млн сомго алганда

УЧУРДАГЫ РЫНОКТУК БААЛАРДАГЫ ИДПНЫН ЭНЕРГИЯ СЫЙЫМДУУЛУГУ

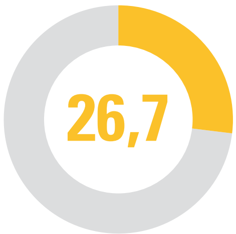

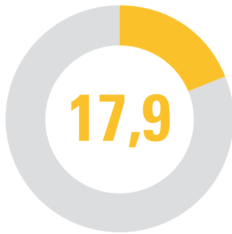

8 ТАТЫКТУУ ЖУМУШ ЖАНА ЭКОНОМИКАЛЫК ӨСҮШ

АЛДЫГА КАРАЙ, БААРЫН КАМТЫГАН ТУРУКТУУ ЭКОНОМИКАЛЫК ӨСҮШКӨ, ТОЛУК ЖАНА ӨНДҮРҮМДҮҮ ЖУМУШТУУЛУККА ЖАНА БАРДЫК АДАМДАР ҮЧҮН ТАТЫКТУУ ЖУМУШКА КӨМӨКТӨШҮҮ

Кыргыз Республикасындагы фактылар жана сандар
2022-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

жумушсуздуктун деңгээли

4,9%

ИШТЕГЕН КАЛКТЫН ЖАЛПЫ САНЫНЫН

66%
формалдуу эмес сектордо иштегендер

18%
айыл чарба секторунда

15 жаштан 24 жашка чейинки

жаштардын

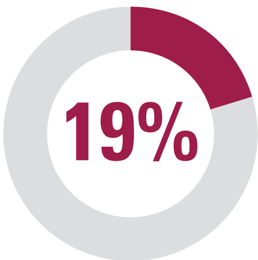

иштебейт, окубайт жана кесиптик көндүмдөргө ээ эмес

Аялдардын эмгек акысынын эркектердин эмгек акысына карата катышы

79,6%

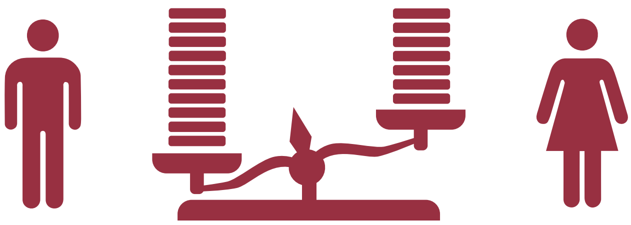

Билим алуу, кесиптик көндүмдөрдү жана иштерди алуу процесстерине кирбей калган

15 жаштан 24 жашка чейинки курактагы

АЯЛДАРДЫН ҮЛҮШҮ

эркектердин үлүшүнөн

2,5 эсеге көп

Аялдарды коомдук жашоого тартуу өсүп жаткандыгына карабастан, аларга төлөнбөгөн үй эмгегин жасоо үчүн

жүктөлгөн жоопкерчиликке эркектерге караганда

2,6 эсеге көп убакыт кетет

(Убакыт бюджети-2020)

9 ИНДУСТРИАЛИЗАЦИЯ, ИННОВАЦИЯ ЖАНА ИНФРАСТРУКТУРА

ТУРУКТУУ ТҮЗҮМДҮ ТҮЗҮҮ, БААРЫН КАМТЫГАН ЖАНА ТУРУКТУУ ИНДУСТРИЯЛАШТЫРУУГА ЖАНА ИННОВАЦИЯЛАРГА КӨМӨКТӨШҮҮ

Кыргыз Республикасындагы фактылар жана сандар

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун жана СӨМ алдындагы БТЖККнын маалыматтары

ЖҮРГҮНЧҮЛӨРДҮ ТАШУУЛАР

10 444 млн жүргүнчү-километр

алардын ичинен автобус менен ташууларга **71%** туура келет

91% **жакын** жүк жүгүртүү автоунаа транспортуна туура келет

Иштетүү өнөр жайында иштегендердин үлүшү **11,4%**

2021-ж. өнөр жайдын кошумча дүң наркындагы чакан ишканалардын үлүшү **4,1%**

ТӨМӨНКҮЛӨР МЕНЕН КАМТЫЛГАН АЙМАКТА ЖАШАШАТ

мобилдик тармактар менен **99%**

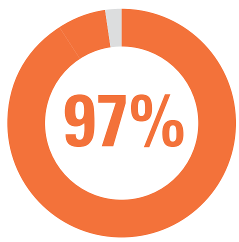

жогорку ылдамдыктагы интернет менен (4G) **97%**

АТМОСФЕРАЛЫК АБАГА КАТУУ БУЛГООЧУ ЗАТТАРДЫН ЧЫГУУСУНУН ӨСҮШҮ МЕНЕН КАТАР

1 км² үчүн кг

газ түрүндөгү жана суюк булгоочу заттардын чыгуусунун төмөндөгөнү байкалды

ӨЛКӨЛӨРДҮН ИЧИНДЕГИ ЖАНА АЛАРДЫН ОРТОСУНДАГЫ ТЕҢСИЗДИКТИ АЗАЙТУУ

Кыргыз Республикасындагы фактылар жана сандар

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

Эң аз камсыз болгон калктын **40%** 2018-2022-ж. үчүн ОРТОЧО ЖАН БАШЫНА АЛГАНДАГЫ КИРЕШЕЛЕРИНИН ӨСҮШҮ

3,9% түздү,

бул бүткүл калк үчүн орточо

0,1 пайыздык пункттан төмөн

Медиандык маанисинден төмөн кирешеси бар калктын үлүшү **50%**

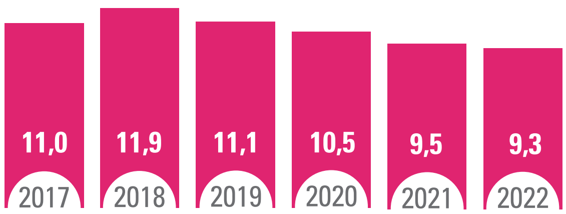

КАЛКТЫН КИРЕШЕЛЕРИН БӨЛҮШТҮРҮҮ

Джини коэффициенти *(кирешелер боюнча)*

0,422

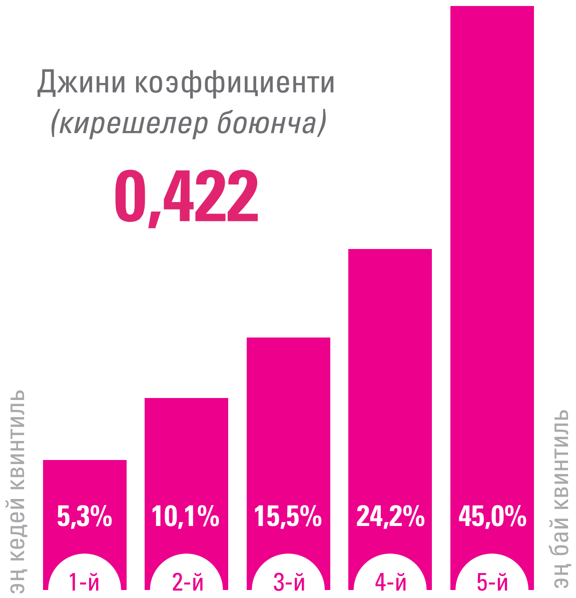

КАЛКТЫН ТЫШКЫ МИГРАЦИЯСЫ

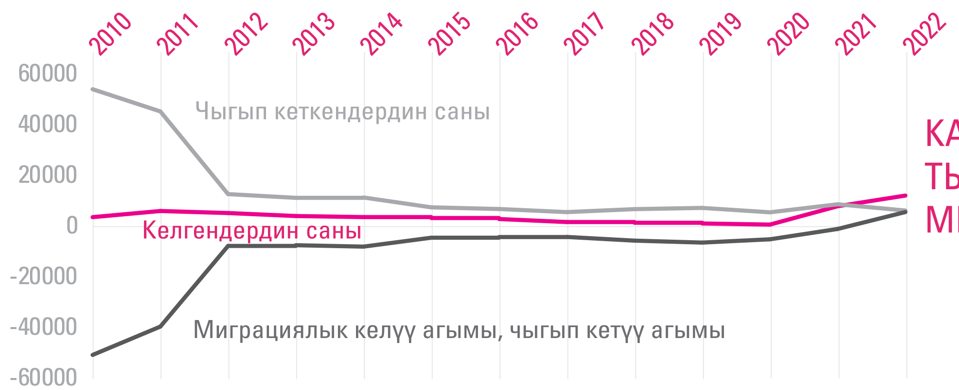

15 жаштан 49 жашка чейинки аялдардын

эл аралык укук менен тыюу салынган белгилер боюнча БАСМЫРЛООНУ ЖЕ КЫСЫМ КӨРСӨТҮҮНҮ сезишкен

(КККИ-2018)

11 ТУРУКТУУ ШААРЛАР ЖАНА КАЛКТУУ ПУНКТТАР

ШААРЛАРДЫН ЖАНА КАЛКТУУ ПУНКТТАРДЫН АЧЫКТЫГЫН, КООПСУЗДУГУН, ЖАШООГО ЧЫДАМДУУЛУГУН ЖАНА ЭКОЛОГИЯЛЫК ТУРУКТУУЛУГУН КАМСЫЗДОО

Кыргыз Республикасындагы фактылар жана сандар

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

2023-жылдын 1-январына карата

КАЛКТЫН САНЫ

7,0 млн адам

калктын **1/3**

2,4 млн адам шаар жерлеринде жашашат

15 жаш жана андан улуу курактагы калктын **55,2%** коомдук унаанын жеткиликтүүлүгүн ыңгайлуу деп эсептешет

Ташып чыгарылган катуу тиричилик калдыктарынын **68%** жакыны Бишкек, Ош шаарларына жана Чүй облусуна туура келет

2022-жыл үчүн 1 адамга **212,6 кг** катуу калдык туура келген

КАЛКТУУ КОНУШТАРДАГЫ ЖАШЫЛ КӨЧӨТТӨРДҮН ЖАНА МАССИВДЕРДИН АЯНТЫ

(1000 адамга гектар)

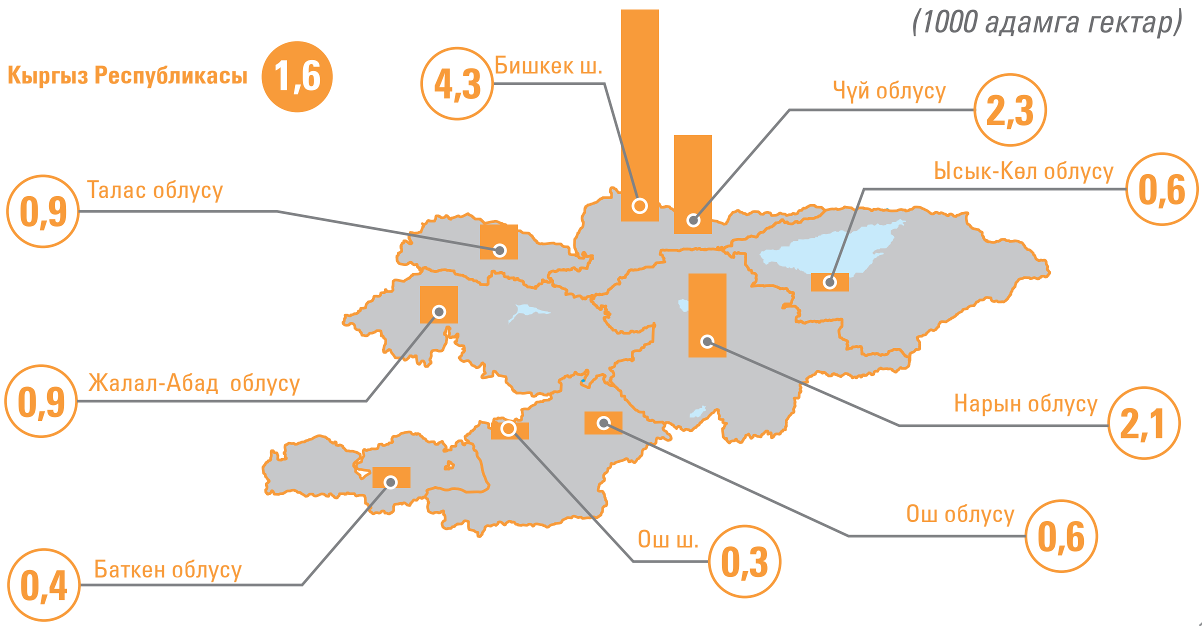

КЕРЕКТӨӨНҮН ЖАНА ӨНДҮРҮҮНҮН САРАМЖАЛДУУ МОДЕЛДЕРИНЕ ӨТҮҮНҮ КАМСЫЗДОО

Кыргыз Республикасындагы фактылар жана сандар

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун жана АЧМ алдындагы СРКнын маалыматтары

Кыргыз Республикасы:

1. Коркунучтуу химиялык заттарга жана эл аралык соодадагы пестициддерге карата макулдуктун алдын ала негиздөө жол-жоболору жөнүндө Роттердам конвенциясынын.
2. Кооптуу калдыктарды чек ара аралык ташууну жана аларды жок кылууну контролдоо боюнча Базель конвенциясынын.
3. Туруктуу органикалык булгоочу заттар жөнүндө Стокгольм конвенциясынын.
4. Чоң аралыкка карата абанын чек ара аралык булганышы жөнүндө конвенциясынын тарапташы болуп саналат.

Кыргызстан – **суу ресурстары** дээрлик толугу менен өзүнүн аймагында түзүлгөн Борбор Азиядагы жалгыз өлкө

Ташуу учурундагы

СУУНУН ЧЫГЫМЫ

8,7 млрд м³

27% ашыгы

ЖАЛПЫ ЧОГУЛГАН суунун көлөмү

2,4 млрд м³

түзгөн

СУУ КЕРЕКТӨӨНҮН КӨЛӨМҮ

5,9 млрд м³

түздү, алардын ичинен

93,4% сугатка жана айыл чарбасын суу менен камсыз кылуу үчүн колдонулган,

чарбада - ичүүчү керектөөлөргө

4,5% жана өндүрүштүк керектөөлөргө

1,2% колдонулган

2022-жылда өнөр жай калдыктары

Бир адамга **27 657 кг**

анын ичинде **1 801 кг** коркунучтуу калдыктар түзүлгөн

КЛИМАТТЫН ӨЗГӨРҮШҮНӨ ЖАНА АНЫН КЕСЕПЕТТЕРИНЕ КАРШЫ КҮРӨШҮҮ БОЮНЧА ШАШЫЛЫШ ЧАРАЛАРДЫ КӨРҮҮ

Кыргыз Республикасындагы фактылар жана сандар

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун жана ӨКМнин маалыматтары

Кыргыз Республикасы тарабынан **2000-жылдын майында** БУУнун Климаттын өзгөрүшү боюнча алкактык конвенциясы (БУУ КӨАК) ратификациялаган

Республиканын аймагында **4 554** кооптуу жер көчкү коркунучу бар участок бар

600 калктуу конуш ар кандай деңгээлдеги жер көчкү процесстерине дуушар болгон

ПОТЕНЦИАЛДУУ КООПТУУ ЖЕРЛЕРДЕ **3 843** турак үй жайгашкан

Республиканын аймагында ар кандай мүнөздөгү **59** өзгөчө кырдаал катталган

Өзгөчө кырдаалдардан улам МАТЕРИАЛДЫК ЗЫЯН **4 599,5 млн** сомду түздү

Акыркы беш жылдын ичинде кырсыктардын кесепетинен **543** адам каза болгон

ӨЛКӨДӨ **368** жырып кетүү ыктымалдуулугу жогору болгон бийик тоолуу көлдөр бар

3 103 сел бассейни бар

1 770 калктуу конуш коркунуч алдында турат

8 түрүнүн ичинен 6 түрү республиканын аймагында орун алат.

- жердин деградациясы
- токой илдеттери
- температуранын жогорулашы
- кургакчылыктын кээ бир белгилери
- дарыялардын агымынын режиминин өзгөрүшү
- мөңгүлөрдүн аянтынын азайышы

КУРГАКТЫКТЫН ЭКОСИСТЕМАЛАРЫН КОРГОО ЖАНА КАЛЫБЫНА КЕЛТИРҮҮ ЖАНА АЛАРДЫ САРАМЖАЛДУУ ПАЙДАЛАНУУГА КӨМӨКТӨШҮҮ, ТОКОЙЛОРДУ САРАМЖАЛДУУ ПАЙДАЛАНУУ, ЧӨЛГӨ АЙЛАНУУГА КАРШЫ КҮРӨШҮҮ, ЖЕРЛЕРДИН ДЕГРАДАЦИЯ ПРОЦЕССИН ТОКТОТУУ ЖАНА БИОЛОГИЯЛЫК АР ТҮРДҮҮЛҮКТҮН ЖОГОЛУУ ПРОЦЕССИН ТОКТОТУУ

Кыргыз Республикасындагы фактылар жана сандар

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун жана ЖРЭТКМнын маалыматтары

ТОКОЙ ФОНДУНУН ЖАЛПЫ АЯНТЫ

4,1 млн гектарды

түздү, анын ичинен

1,3 млн гектары

же өлкөнүн жалпы аянтынын

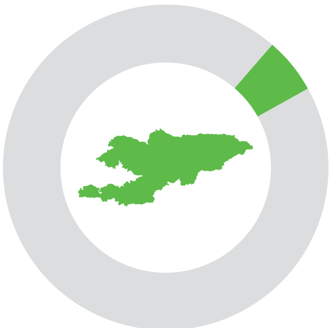

6,3%

токой менен капталган аянтка туура келет

Корголуучу аймактар менен курчалган жерлердин жана агын сууларынын биологиялык ар түрдүүлүгүнүн

МААНИЛҮҮ ОБЪЕКТИЛЕРИНИН ЖАЛПЫ АЯНТЫ

өлкөнүн жалпы аянтынын

6,2%

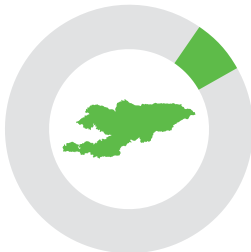

КЫРГЫЗСТАНДЫН АҢЧЫЛЫК ЧАРБАЛАРЫНЫН АЙМАГЫНДА

294 349 канаттуу

207 932 териси баалуу жаныбар

67 452 туяктуулар

жашайт

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН АЙМАГЫНДА

10 мамлекеттик жаратылыш коруктары

578,6 миң га

13 мамлекеттик жаратылыш парктары

726,8 миң га

ТУРУКТУУ ӨНҮГҮҮНҮН КЫЗЫКЧЫЛЫГЫНДА ТЫНЧТЫКТЫ СҮЙГӨН ЖАНА АЧЫК КООМ КУРУУГА КӨМӨКТӨШҮҮ, БАРДЫГЫ ҮЧҮН СОТ АДИЛЕТТИГИНЕ ЖЕТҮҮНҮ КАМСЫЗДОО ЖАНА БАРДЫК ДЕҢГЭЭЛДЕРДЕ КЕҢИРИ КАТЫШУУГА НЕГИЗДЕЛГЕН НАТЫЙЖАЛУУ ЖАНА ОТЧЕТТУУ МЕКЕМЕЛЕРДИ ТҮЗҮҮ

Кыргыз Республикасындагы фактылар жана сандар

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

ашыгы

туулгандыгы тууралуу күбөлүк

5 жашка чейинки балдардын

99,2% туулгандыгы

мамлекеттик органдарда катталган

(Эл каттоо 2022)

15 жаш жана андан улуу курактагы калктын **68%** ашыгы

караңгыда өз районунда жалгыз жүргөндө өздөрүн коопсуз сезишет

МЫНДА

78% эркектер арасында

54% аялдар арасында

Багуучу адам тарабынан КАНДАЙДЫР БИР ФИЗИКАЛЫК ЖАЗАГА же психологиялык агрессияга КАБЫЛГАН БАЛДАРДЫН ҮЛҮШҮ *(КККИ-2018)*

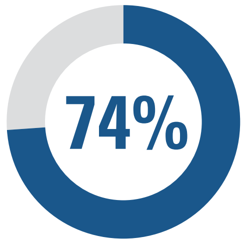

МАМЛЕКЕТТИК КЫЗМАТКЕРЛЕР

ТУРУКТУУ ӨНҮГҮҮНҮН КЫЗЫКЧЫЛЫГЫНДА ТЫНЧТЫКТЫ СҮЙГӨН ЖАНА АЧЫК КООМ КУРУУГА КӨМӨКТӨШҮҮ, БАРДЫГЫ ҮЧҮН СОТ АДИЛЕТТИГИНЕ ЖЕТҮҮНҮ КАМСЫЗДОО ЖАНА БАРДЫК ДЕҢГЭЭЛДЕРДЕ КЕҢИРИ КАТЫШУУГА НЕГИЗДЕЛГЕН НАТЫЙЖАЛУУ ЖАНА ОТЧЕТТУУ МЕКЕМЕЛЕРДИ ТҮЗҮҮ

16 ТЫНЧТЫК, СОТ АДИЛЕТТИГИ ЖАНА НАТЫЙЖАЛУУ ИНСТИТУТТАР

Кыргыз Республикасындагы фактылар жана сандар

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

КОЛ САЛУУЛАРДАН БОЛГОН ӨЛҮМ *(учурлар)*

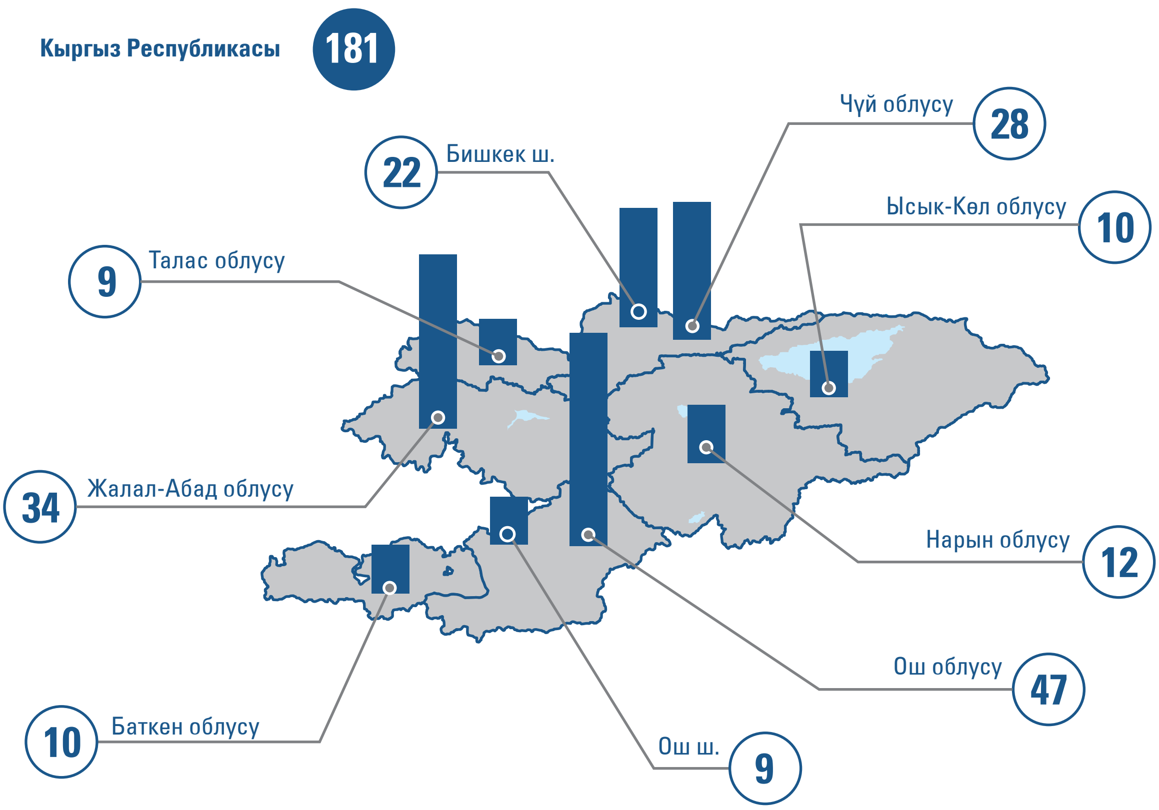

КЫЛМЫШ ЖАСАГАН АДАМДАРДЫН САНЫ *(адам)*

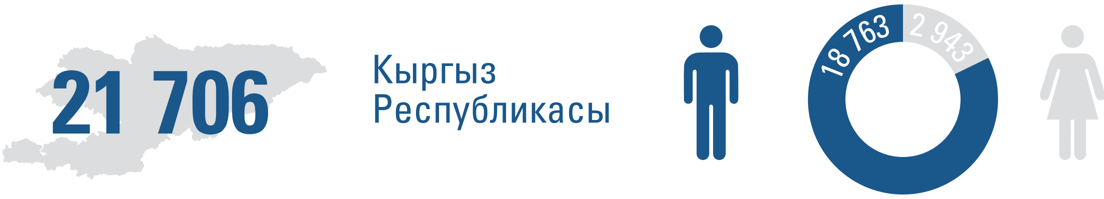

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун жана СӨМ алдындагы БТЖСККнын маалыматтары

2021-ж. МАМЛЕКЕТТИК БЮДЖЕТТИН КИРЕШЕЛЕРИ

209,9 млрд сом

ИДПга карата **26,8%**

76% ашыгы

Салыктык келип түшүүлөр бюджеттик ресурстарды толуктоонун негизги булагы болуп саналат

СТАЦИОНАРДЫК КЕҢ ТИЛКЕЛҮҮ ИНТЕРНЕТ АБОНЕНТТЕРИН БӨЛҮШТҮРҮҮ

10 Мбит/с тарта жана жогору — **77,2%**

2 Мбит/с тарта 10 Мбит/с чейин — **21,2%**

256 кбит/с тарта 2 Мбит/с чейин — **1,6%**

ИНТЕРНЕТТИ КОЛДОНГОНДОРДУН ЭҢ КӨП БӨЛҮГҮ ТӨМӨНКҮЛӨРГӨ ТУУРА КЕЛЕТ

15-28 жаштагы жаштарга **92,3%**

жогорку билимдүү калкка **93,7%**

туура келет

Интернетти колдонгон 15 жаштагы жана андан улуу курактагы калктын үлүшү

82% Кыргыз Республикасы

87% Шаар жери

79% Айыл жергеси

2022-жыл үчүн Улутстаткомдун жана СӨМ алдындагы БТЖСККнын маалыматтары

МАКРОЭКОНОМИКАЛЫК КӨРСӨТКҮЧТӨРДҮН ПАНЕЛИ

2021-ж. ИДПнын түзүмүндө **50%** ашыгы төмөнкүлөргө туура келди

ИМПОРТ

9 803,2 млн
АКШ доллары

ЭКСПОРТ

2 254,7 млн
АКШ доллары

2022-жылы импорттук келип түшүүлөрдүн көлөмү экспорттук жөнөтүүлөрдүн көлөмүнөн **4,3 эсеге ашты**

ТЫШКЫ СООДА ЖҮГҮРТҮҮ

12,1 млрд АКШ доллары

суммасында түзүлдү жана 2021-жылга салыштырмалуу

44,7% өсту

КЕРЕКТӨӨ БААЛАРЫНЫН ЖАНА ТАРИФТЕРИНИН ИНДЕКСИ

(мурунку жылга карата пайыз менен)

2021-ж. МАМЛЕКЕТТИК БЮДЖЕТТИН ТАРТЫШТЫГЫ

1,8 млрд

сомду

түздү

Тике чет өлкөлүк инвестициялардын көлөмү **1 202,6 млн** АКШ долларын түздү, бул 2021-жылга караганда

19,5% көп